

so odpotovali v torek zvečer v spremstvu velikega števila strokovnjakov s posebnim vlakom iz Versaillesa v Weimar, da se posvetijo z nemško vlado in nemško narodno skupščino o odgovoru aliranih in asociiranih vlad na nemške protipredloge. Pri odhodu je došlo med prebivalstvom v Versaillesu do krepkih protinemških demonstracij. Na poti iz hotela des Reservoirs v Versaillesu na kolodvor Moisy je Roivon, odkoder je odpeljal poseben vlak nemške mirovne delegacije v Weimar, so metali iz množice na posamezne avtomobile kamenje. V skladu tega so bili več ali manj lahko ranjeni člani delegacije dr. Melhior, podpolkovnik Zander, asesor dr. Meyer in Franz Dornblüth, ki so sedeli v avtomobilu s državnim poštanim ministrom Giesbertom. Demonstracije množice so trajale ves večer in so narastle do posebno hudega kričanja zlasti v trenutku, ko so se pokazali člani delegacije na cesti.

Kriza v Italiji.

LDU, Berlin, 13. (DunkU. — Zakasnelo.) »Vossische Zeitung« poroča iz Lugana: Notranje politično položaj se je v Italiji zadnje dni zelo poslabšal. Sedaj ne gre za kako vladno krizo, ki se je za svetovne vojske ponovno pojavila in mogla odstraniti z izmenjavo ministrov, temveč za splošno, globoko segajočo nezadovoljnost s sedanjim političnim in gospodarskim položajem dežele, ki se je polastila vseh slojev prebivalstva.

Boji na Ogrskem.

LDU, Budimpešta, 17. (Brezlično.) OKU poroča: V skladu naročila aliranih vlad smo izdali potrebna navodila za ustavitve vojnih operacij. Kljub temu so prešli Čehi na vsej črti z velikimi silami k napadu ter teptajo tako odredbo aliranih oblasti glede ustavitve operacij. V takih razmerah so ukrenile naše čete, prisiljene, energične obrambne protidrebe. Zahodno Prosova, v dolini Sajo, Rime in okolici Leve se vrše hudi boji. — Vrhovno vojno poveljstvo.

Splošna stavka v nemškem delu Češke.

LDU, Praga, 14. (DunkU. — Zakasnelo.) K splošnemu uporu v nemških pokrajinah Čehoslovaške poroča »Prager Tagblatt« iz Teplic: Splošna stavka je tu, kakor tudi po drugih nemško-čeških mestih, dovela do popolne ustavitve dela. Samo tamkal, kjer je večina čeških delavcev zaposlena, poslušajo obrati, ker češki delavci ne priznavajo te stavke.

Holandski socialisti proti mirovnim pogojem.

Berlin, 13. (DunkU. — Zakasnelo.) »Freiheit« poroča iz Amsterdam, da je holandska socialno-demokratska struja v zbornici soglasno sprejela resolucijo, ki soglasno z uničujočo kritiko mirovnih pogojev entente, objavljeno v oklicu italijanske socialne demokracije. Prihodnji ponedeljek priredi socialno-demokratska stranka in strokovne organizacije v Amsterdamu protestni shod proti nasilnemu miru. — L. D. U.

Proračun Zedinjenih držav.

LDU, London, 14. (DunkU. — Zakasnelo.) Iz Washingtona poročajo: Poslanska zbornica je sprejela proračun za leto 1920 in ga predložila senatu. V proračunu so določeni stroški za začasno armado 100.000 mož na 718 milijonov dolarjev.

Ameriške oblasti proti anarhizmu.

LDU, Amsterdam, 14. (DunkU. — Zakasnelo.) »Times« poroča po »Telegrafu« iz Washingtona: Ameriške oblasti so ukrenile energične odredbe proti anarhizmu. V New Yorku so preiskali takozvano poslaništvo ruske sovjetske republike in zaplenili veliko množino prevratne literature. Aretirali so boljševiškega zastopnika v Ameriki Ludvika Martina in njegovo osebo ter jih izročili državnim komisiji za preiskavo prevratne agitacije.

Železničarske plače.

Sodr. Jos. Kopač je 15. in 16. junija interveniral pri predsedstvu Narodnega predstavništva in pri načelniku odbora za nujne predloge, da pride njegov predlog glede zboljšanja prejemkov železničarjev v razpravo. Ravno tako je tudi sodr. Ant. Kristan v senci 16. junija trjal v vprašanju na predsedstvo Nar. predstavništva, da naj pride predlog v razpravo. Isti dan sta nadalje ss. Kopač in Kristan intervenirala pri ministru za železnice g. Vuloviču,

ter mu razložila ponovno zahteve železničarjev glede izboljšanja njih prejemkov.

Razprave se te dni nadaljujejo. Upati je na ugoden rezultat. (Op. ured. Kakor naznanjeno, je dobil medtem predsednik Pavlovič nalog, da izvede sklep načelnikov klubov, da se pozove ministrski svet, da izboljša prejemke železniškega osebja do 1. julija.)

Ujedinjenje jugoslovanskih soc. demokratov.

Ob priliki izrednega kongresa soc. dem. stranke za Vojvodino v Novem Sadu, se vrši istotam konferenca izvršev. odborov soc. dem. strank Jugoslavije. Poročali bodo: o ujedinjenju sodr. A. Kristan, o taktiliki sodr. V. Korač, o organizaciji ss. Petijan in Bukšeg ter o tisku sodr. Dušan Tušanović. Ta konferenca bo tudi določila, kedaj se vrši skupni kongres.

Proti ententni politiki.

Za Rusijo.

Lyon, 18. (Brezlično.) Iz ameriških krogov poročajo, da je Lenin razglasil, da bo zmagal bolševizem, ako se zabrani alirancem, da pristijo Nemčijo k podpisu mirovne pogodbe. Francoska železničarska unija je že sklenila, da ne pripusti nobenih transportov čez in volnega gradiva niti proti Rusiji, niti proti Nemčiji. Strokovna zveza italijanskih mornarjev je sklenila, da ovira vsak pomorski promet, ki bi naj Kolčaku prinesel pomoč. Delanski je tudi danes podpora Kolčaku več kot dvomljiva.

Stavka v Franciji.

Saint Germain, 14. (DunkU. — Zakasnelo.) Stavkarsko gibanje je dovelo včeraj do resnih izgredov. V predmestju Boulogne-sur-Seine in na obali Keine je došlo do spopadov med stavkajočimi in stavko-kazi. Pri tem so stavkajoči menda vrgli v vodo nekega delavodjo. Na večer je več tisoč demonstrantov razgnala policija in vojaštvo. Posredovanje delavskega ministrstva v kovinski industriji ni imelo nobenega uspeha. Načelnik organizacije kovinskih delavcev se bavi z vprašanjem proglastitve splošne stavke. Clemenceau je zagotovil napram zastopnikom organizacije, da bo vojaštvo opravljalo samo policijsko službo. Zdi se, da sporazum v stavki rudarjev ni mogoč. Rudarji loirske kotline so sklenili, da stopijo v ponedeljek v stavko. — L. D. U.

Iz Slovenije.

Razmere v Novem mestu.

Pri nas imamo »župana« Rosmana, ki gospodari v občini in z njenim premoženjem, kakor kakšen paša. Občinskih sej vobče ni in občinski zakon se tepta z obema nogama. Občinarji se silno pritožujejo, pošiljajo deputacijo za deputacijo k deželni vladi s hudimi pritožbami — vse zaman. Ali za g. Rosmana ne velja občinski red? Seveda se more to go-diti le pod pokroviteljstvom pristojnih oblasti. Če namignemo, da je vodja okrajnega glavarstva v Novem mestu stalni Rozmanov gost, potem je umljivo, da je neomejeno paševanje Rozmanovo moč. Glede aprovizacije in manipulacije občinskega premoženja imajo vse politične stranke v Novem mestu pritožbe, ki so jih deloma tudi predložili deželni vladi. O. poverjenik »a notranje zadeve pa čiti g. Rozmana s svojo avtoriteto in meče vse pritožbe v koš, deputacije pa odpravlja s praznimi obljubami. Zahtevamo z vsjo odločnostjo, da se občinsko gospodarstvo nepristransko preišče in da se uveljavlj občinski red, zlasti, da se redno sklicujejo občinske seje. Prosimo za nujno odpo-moč, sicer odklanjamo odgovornost za vse posledice, ki pridejo, ako se ne zadosti upravičenim zahtevam občanarjev.

Kamnik.

V smodnišnici je nastavljen častizellen mojster, gospod Goltz, kot civilni gaizist, brez činovnega razre-da. Ta gospod hoče delavstvo v smodnišnici terorizirati, ali bolje rečeno uničevati. Predvsem se je spravil na neljube mu rokodelce, da se nad njimi maščuje iz svojega strankarskega nagiba. Za sedaj ga samo na to spodbujamo in svetujemo, da pomisli, da je tudi on delavec — ključavničar, ki je le po milosti gotovih gospodov bivše avstrijske vlade ali pa mogoče po milosti božji dosegel tako veliko čast.

Delavstvo nepotrebno in brez vsakega vzroka šikanirati ter pri vsakem delu zasledovati, to bi razumel še marsikdo! Splošno je znano, da je omenjeni gospod, ko je bil svojčas med delavci — Slovenci v Trofai-ach zaposlen, zatajil še svoj lastni materni jezik in se je proti nekemu Slovincu iz Bleda takrat izrazil, ko ga je ta slovenski nagovoril, da no razume slovenski. Ze iz tega se vidi kak človek da je. Opozorjamo torej, da sedaj ne živimo več v onih časih in da svoj zistem proti delavcem g. Goltz opusti. Ako je on za mojstra pripoznan, tedaj je njegova naloga in dolžnost, napram delavstvu nastopati z dobrim vzgledom in podukom, in ne selati preprij in sovraštvo med nje. Delavstvo še od prej nima od njega nikakega zaupanja ali posebnega spoštovanja in želi, da bi se iz tovarne odstranil. Vsaj je za njega kot gaizista in mojstra gotovo kako boljše mesto pri topniški delavnici na razpolago, kjer bo lahko mogoče bolje uspeval kakor pri nas. Ako nuna mojster pri delavstvu zaupanja, trpi v podjetju ne le samo delavstvo, ampak tudi podjetnik sam. Tukajšnje delavstvo je marljivo in tudi rado dela, zato je nespametno n nepotrebno vsako šikaniranje. Za sedaj ta kratek onom-in. Če bo pa treba, storimo še drugačne korake. Mi ostanemo zavedni in neustrašljivi. Ne premoiti in ne premagana niti liberalna in niti klerikalna zveza, ki sta baje stopili skupno k nemu koritu.

Več delavcev.

Rudarji iz Kotredeža

smo pomilovanja vredni. Posebno v oddelku »Gezenk«, ki ga vodi gosp. nadzornik Hinek. Ne ve se, ali je ta »Gezenk« za to tu, da v njem par ljudi dela za kazen tam ali kako si pravzaprav misli ta gospod. Tudi mi bi radi več zaslužili kakor ravno 18 kron. Gospod nadzornik nam vedno očita, češ, saj zaslužiš 18 K! Če stvar v »Gezenku« ne gre tako kot bi morala, je samo vsled vas. Gos-pod obratni vodja naj bi pogledal kako se dela, da nikamor ne pride-mo z delom. Nobeden se ne obzira. Ne bo drugače, kakor da se bomo kje drugje o tem pomenili. Les n. pr. morajo tudi rudarji spravljati iz les-nega prostora! To je izkoriščanje! Danes bi moralo biti vendar dovolj lesa iz Jelovce. Produkcija mora na vsak način padati, če se tako dela in obratuje! Za delo ni nobenih pri-prav. Vsega manjka. Rudarji v Ko-tredežu si morajo vse priprave sa-mi preskrbeti. No, kako naj zaslu-žimo! Pogledimo kako zaslužijo ru-darji v Kisovškem rovu! Opozorja-mo g. nadzornika, da se za to a-vzame in stvar izboljša. Pri vas je danes delavec itak že suženj, orod-je! Zahtevamo drugačnega vod-stva. — Rudarji iz Kotredeža.

Ne uničujte slovenske industrije!

Nezaposleni kovinarji se vedno pogostejše zglašajo pri nas. Pošilja-mo jih v ljubljanske strojne tovarne in livarne v nadi, da tam dobe delo. Tem kovinarjem odgovorjajo na-vadno: ne moremo vas sprejeti, ker nimamo orodja; ali pa: primanjkuje nam tega ali onega materiala.

Tako odslavlajo in mečejo na cesto naše slovenske kovinarje in ti, vlada, pa jim plačuj brezposelno podporo iz denarja davkoplačeval-cev. V Nemški Avstriji so odredili, da mora vsak podjetnik zaposlovati 25% delavcev več, da se s tem zni-ža nezaposlenost, pri nas pa podpi-rajo podjetnike in jim dajo potuho, da grabljo neomejeno dobičke iz podjetij, prav kakor se jim poljub.

Omenjamo še, da je bil 1. junija gospod Žabkar na Dunaju v osmem okraju v hotelu »Hamarand«. Poljaj se je tja, da poišče kovinarje. Inse-rial je v Arbeiterzeitung ter na-bral 30 kovinarjev in jim obljubil 18 do 22 K dnevne plače ter 25% dra-ginjne doklade. Nekaj teh kovinar-jev je že dospelo sem.

Ko je Jadranska banka pokupila tovarne Samassa, Tönnies in Ka-stelic & Žabkar, so naši hipernarod-njakarji na vsa usta kričali, da že vendar enkrat so prišla nemška pod-jetja v slovensko last. Sedaj pa, ko na eni strani frazirajo o narodnosti in o očiščenju, importirajo nemške delavce v trenutku, ko mora država plačevati slovenskim kovinarjem brezposelno podporo.

Poznamo Vas, gospodje, gre Vam samo za dobiček, pa naj ga Vam napravi nemški ali kitajski de-lavec. Nič nimamo proti temu, če jemljete tudi nemške delavce v de-lo, zahtevamo pa, da ne bodo naši na cesti ter da bodo imeli kruh doma.

J. M.

Ptujske novice.

Pod vtisom vesti, ki prihajajo iz Pariza, je mestni svet v svoji seji z dne 7. t. m. na predlog sodruga Rožeta sklenil protestno resolucijo, v kateri se protestira proti imperi-alističnemu miru in proti priključitvi slovenskih krajev Italiji. — Resolu-cija se je odposlala takoj drugi dan na predsedstvo deželne vlade v Ljubljani.

Shod starišev in interesentov, da naj ostane tudi prihodnje leto gim-nazija z vsemi razredi in ne kakor namerava vlada otvoriti le nekaj razredov, se je vršil 7. t. m. ob 17. uri v mestni dvorani. Sklenilo se je odposlati deputacijo k poverjeniku dr. Verstovšku, ki mu bo razodela želje starišev. Upamo, da bo imela deputacija uspeh. Gimnazija v Ptuj-u naj ostane oziroma se jo spremenijo v realno gimnazijo.

Draginja je vedno večja in de-lavstvo s skrbjo gleda v bodočnost. Sicer se dobi vsega na trgu ali kaj si hočemo, ko teh cen delavec ne zmore! Se pred pol mesecem so se dobila jajca na trgu po 40 in 50 vin.; dasi kokoši na enak način jajca ne-sejo kot preje. Meso ima še iste cene; t. j. 16—18 K. Čudimo se, da se n. pr. v zdravilišču Rogaška Sla-tina dobi meso po 14 do 16 K kilo-gram. Tukajšnji mesarji se izgovar-ajo s tem, da morajo živo težo pla-čati po 7 K za kilogram. Tako veli-kih izgub na bruto teži živina danes nima, kakor pred sedmimi meseci. Če računamo največ 50% izgube od žive teže, pomeni, da bi meso moralo veljati največ 13 do 14 K ki-logram. Enako je s kruhom. Tu-kajšnji peki pečejo žemlje, ki so manjše in slabše kot v Mariboru, kjer stanejo 40 vin., tu veljajo 50 v. Kako je to mogoče? V eni prihod-njih sej se bo razpravljalo tudi o draginji in upamo, da bo svetov sklenil kaj dobrega tudi v varitvo delavstva, da se ga ne bo več tako nesramno skubilo.

Graščina Herberstein je pred kratkim naznanila, da se bo sedaj naprej oddajalo mleko ne več po 1 K 10 vin. liter, temveč po 1 K 60 vin. proti takojšnjemu plačilu. Res, da se na trgu prodaja mleko po 2 K. Treba je namreč pomisliti, da ga kmet priinese v mesto, da ga želez-nica stane ravno za 200% več kot preje. K temu grofu pa hodijo stran-ke same po mleko.

Da se niso zidale železničarske hiše, kakor je bilo projektirano, ne največja zasluga bivšemu paši Or-nigu et consortes. Vse krivice, ki so se godile tukajšnjemu prebiva-lstvu, treba pripisati predvsem trem gospodom, in ta troperesna deteljsca se imenuje: Ornig, Schramke in dr. Plachky.

Ali je to tudi vzgoja za svobodo in kulturo?

Iz Zagorja nam pišejo: Naši libe-ralci, odnosno kakor se sedaj ime-nujejo, narodni »demokratje«, so padli na tako nizki nivó kakor še nobena druga politična stranka. Kdo se še ne spominja politično pro-padlega Sušteršiča in njegovih pri-jateljev ter vlog, ki so jo igrali preden so izginili iz političnega ob-zorja? Enakih metod se hočejo po-služevati tudi oni. Takih sredstev so se posluževali pri nas in drugod le politične propalice. Te lepe last-nosti najnovjših naših mogotcev jim ne bodo prinesle velike uspehe. Raditega bi se prav nič ne razbur-jali; toda gre nam za vse drugo, gre nam za to, ker se vzgaja s takim ne-sramnim početjem ljudi, ki jim gredo nezvesto na lmanice, za navadne denuncijante.

Pred nekaj dnevi, in sicer 6. t. m., je bilo nič manj kakor trinajst rudarjev povabljenih na okrajno sodnijo v Litijo, da se jih zasliši radi prestopka § 98 kaz. zak. Ovadilo se je vse radi različnih deliktov, izvi-šenih baje po gostlinah in drugje s tem, da so med drugim govorili o republiku, ali morda dajali duška svoji nezadovoljnosti radi draginje, da so celo trdili, da je Jugoslavija ravno tako kapitalistična država, kakor marsikatera druga ter da so nagovarjali svoje znance, da naj vstopijo v njihovo strokovno organi-zacijo ali pa v socialno-demokra-tično stranko, itd. Vse to so tukajšnji liberalci ovadili ter vse more-bitne besede naznanili kot bogosla-vedni kako zločinstvo. Nešteto ano-nimnih in neanonimnih pism je ro-malo na sodnijo, na orožniško po-veljstvo v Ljubljano, in druge in-

stance. V tem oziru so dosegli pravi rekord.

Skratka: po mnenju te gospoda bi morale vse instance služiti edi-nole liberalcem. Orožništvo, pošta, okrajno glavarstvo, in seveda tudi vlada sama, vse, prav vse bi moralo služiti po njihovem načelu le temu namenu, da se spravi takoj pod ključ vse tiste, ki ne mislijo kakor naši modri liberalci. Pravzaprav po njihovem mnenju bi bilo še najbli-še, ako bi se vse takoj obesilo. Soc. demokrate je treba vse po vrsti za-daviti, nato pa tudi pripadnike slo-venske ljudske stranke, kajti tudi te preganjajo. Enega pripadnika te stranke se jim je celo posrečilo spraviti iz Zagorja. Druge pa pre-ganjajo in nadlegujejo tu ob vsaki priliki. Niti ženskam ne prizanesajo!

S svojim sistematičnim denunciranjem in preganjanjem so prišli že tako daleč, da preganjajo sedaj celo neko gospo, ki ni nikomur najmanj-še krivice storila. Edina njena kriv-da je ta, da ne prisega slepo na nji-hov špijski evangelij. In to je že dovolj. To je že zadostni razlog, da se gre nad njo z največjim kolom.

Pri okrajnem glavarstvu se hli-nijo, ravno tako pri okrajnem so-dišču. Dokaz temu je sledeči slučaj. Ko so bili zadnji rudarji zaslišani, so nosili razni naši sodrugi rudeče znake na gumbici; okrajni sodnik je zato pri zaslišanju vsakega po-sebej prav »inteligentno« nahnul radi znaka, ter pri nekaterih celo zahteval odstranitev znakov. Gos-poda sodnika dr. Kotnika ne bi smeli po našem mnenju prav nič razburjati rudeči znaki. Vsaj ne kot sodnika, ki se ina ravna po pred-pisih zakona. Vemo pa, da so ga na to in drugo opozorili že prej razni tukajšnji gospodje, zato se je tudi tako zanimal, zakaj so razni ne-usmiljeno zapustili sokolstvo in li-beralno stranko...

O stvari bomo obširneje poro-čali po končani preiskavi; ukrenili smo pa potrebno, da bo naš zastop-nik v Narodnem predstavstvu na-pravil potrebne korake proti take-mu strankarskemu postopanju.

Napisi bi lahko že danes več takih in enakih izredno lepih in čed-nih stvari, toda zaenkrat naj zado-stuje. Povedati moramo še to, da je pravi hlapec te k sreči maloštevilne denuncijantske družbe neki človek, ki stoji na najnižjem nivou, človek, ki mu je zganje glavni cilj. Sedaj opravlja tu službo liberalnega re-darja. Toda ko pride zopet čas, ga bodo liberalci najbrže tudi njega preganjali. Naj ne išče tedaj zopet pomoči pri drugih.

In dodamo še to: »Slovenski Na-rod« je vzgojil v kratkem času tako častno število špijonov, da je lahko ponosen na svoje plemenito delo.

Dnevne vesti.

Slovenija protestira.

Ljubljanski dopisni urad poroča 18. t. m.: Deželna vlada za Sloveni-jo je prejela nadaljnje zjave, ki pro-testirajo proti krivičnemu in nasil-nemu razkosanju jugoslovanskega ozemlja, in sicer: občinskega odbo-ra v Smolniku, okraj Maribor, ob-činskega odbora na Brezovici pri Ljubljani, županstva občine Lokvice, občine Žiče pri Konjicah, občine Tot pri Konjicah, Slov. kat. bralnega društva v Novi cerkvi, občinskega sveta v Konjicah, občinskega odbo-ra v Rušah, okrajnega zastopa v Ptuj-u, dalje od sledečih občin v ptujskem glavarstvu: Brestje, Cir-kovce, Dolena, Dravce, Formin, Ga-jovci, Gorenjski vrh, Gruškovje, Ju-nežovci, Kicar, Klaponci, Lancova vas, Malavec, Muretinci, Možganj-cl, Pacinje, Pervenci, Sedlašak, Slo-venja vas, Stojinci, Sv. Barbara v Halozah, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Sv. Lovrenc v Slov. goricah, Sv. Marjeta nižje Ptuja, Sv. Urban, Nikola, Turski vrh, Cvetkovci, Har-dek, Hermanci, Jastrebi, Lahenci, Litmerk, Mihalovci, Podgorci, Ru-men, Trnovci, Vodranec, Žerovinci, Brestovec, okolica Slatina, Spodnje Secovo, Sv. Trojica pri Slatini.

Potni promet s Celovcem.

Kr. komanda dravske divizijske oblasti objavlja: Promet potnikov v Celovec je dovoljen z 18. junijem. Potniki, namenjeni v Celovec, se morajo izkazati z dovoljenjem okraj-nega glavarstva oziroma policijskega ravnateljskega, in sicer izdajajo dovoljenja policijski ravnateljski v Ljubljani ter okrajno glavarstvo v Celju in v Mariboru. — To dovolje-nje vidira vsakokrat komanda dra-vske divizijske oblasti v Ljubljani ozi-roma obmejno poveljstvo v Mariboru in mestna komanda v Celovcu. Kot potno dovoljenje zadostujejo iz-kaznice istovetnosti, opremljene s sliko. Priopneno da mora biti na

Istih izrečno dovoljenje za mesto Celovec. — Vsak potnik mora tekom 3 dni zapustiti Celovec. V izvanrednem slučaju dovoli mestna komanda v Celovcu največ dvadnevno podaljšanje. — Potovanje v Celovec je dovoljeno edino le preko Dravograda. Sinče vasi in sicer le za kraje južno od Drave. — Za potnike iz krajev, ležečih severno od Drave, izdajo poveljniki odredov propustnico za Celovec samostojno.

Drobno.

— Rudarski dramatični odsek iz Hrastnika uprizar v nedeljo, dne 22. t. m. v Trbovljah ob 7. uri zvečer v dvorani gospe Fortetjeve: »Ferdinando strah Asturije, ali izpreobrnjenje roparja«, igrokaz v treh delanjih. Po igri ples in prosta zabava. Predprodaja vstopnic pri g. Braučev v »Delavskem domu«.

— Koncert v Mariboru. »Moški pevski zbor« snujajo se Glasbene Matice v Mariboru pod vodstvom g. Oskarja Deva priredi v soboto, 21. junija 1919 v Götzovi dvorani s prilaznim sodelovanjem ge. M. Costaperarie in vojaške godbe koncert z raznovrstnim in bogatim vspešdom.

— Urad za posredovanje dela nezaposlenim delavcem v Sarajevu. V Sarajevu se je ustanovil državni urad za posredovanje dela nezaposlenim delavcem sličen Državnemu posredovalnici za delo. Temu uradu se mora prijaviti vsak delavec, kakršnešibodi stroke, ki zapusti dosedanjega delodajalca, in naznaniti vzrok izstopa najpozneje tekom treh dni. Enako mora storiti tudi vsak delodajalec, toda ta takoj oziroma najpozneje tekom 24 ur, ako odpusti več kot pet delavcev od posla. Uradu mora javiti povod odpusta delavcev.

— Slovensko zdravniško društvo vabi svoje člane na izredni občni zbor, ki se vrši 26. t. m. v magistratni dvorani v Ljubljani ob 3. uri popoldne. Na dnevnem redu je poleg drugega zlasti važno poročilo dr. Gregoriča o načrtu za sanitetni zakon, vsled česar je želeli posebno obilne udeležbe.

— Društvo tehnikov v Ljubljani ima odborovo sejo v soboto, dne 21. t. m. ob pol 21. uri. Dnevni red: Poročilo o sklepih zagrebškega sestanka.

— Stanovanjska beda. Shod. O tej zadevi se vrši v ponedeljek dne 23. t. m. ob pol 20. uri v dvorani Mestnega doma jako važen shod javnih uslužbencev. Vsi prizadeži in njih družine naj se ga zanesljivo polnoštevilno udeležijo. — Odbor za odpravo stanovanjske bede.

— Požar v okolici Rajhenburga. Dne 15. t. m. ob pol treh zjutraj je izbruhnil požar v velikem novem kozolcu v Jeternem selu gospoda Franc Cvirna, posestnika iz Rajhenburga. Vrlo gasilno društvo iz Rajhenburga je bilo takoj na licu mesta, za kar mu gre vsa hvala; tako tudi domačinom. Posrečilo se je blizu bosploja obvarovati pred razširjenjem ognja. Sumi se, da je zažgala kozolec zlobna roka. Škode je kakih 20.000 kron.

— Pravoslavna liturgija. Pevci in pevke, ki žele peti pri pravoslavni liturgiji (ob 9. uri predpoldne ob nedeljah in praznikih), naj pridejo k pevskim vajam v Narodni dom v petek ob 6. uri zvečer. Sestanek na vrtu Narodnega doma. Potrebujemo še 4 sopranistke, 4 altistke, 4 tenore in 6 basov. Joško Zorman, operni pevec.

— Pogreb čebule za sv. Krištofom. Pred par dnevi je pripeljal nek voznik v Linhartovo ulico za pokopališče sv. Krištofa velik voz kmele, smrdeče čebule. Na vprašanje, če jo bo še več pripeljal, je rekel, da jo pripelje še dva voza. Pokvačeno čebulo je izsul v jamo. Odkod ta čebula? Zanimalo bi nas!

— Habilitirala sta se na univerzi v Pragi 12. t. m. dr. Alfred Šerko kot docent za živčne in duševne bolezni in dr. Albert Botteri kot docent za očesne bolezni.

— Dijaški almanah. Hrvatski dijaški izdajatelj koncem šolskega leta almanah jugoslovanskih dijakov. Almanah bo obsegal nad 100 strani, a izšel bo začetkom prihodnjega meseca v umetniški opremi slikarja Ljube Babića. Cena mu bo okoli 3 krone. Uredništvo in uprava »Almanaha jugoslovanskih dijakov« je v Zagrebu, Čjergjeva ulica 13, I. nadstropje.

— Likvidacijski urad na Dunaju. Likvidacijski urad na Dunaju je prevzel iz imetja bivše avstro-ogrske armade za 30 milijonov kron avtomobilov, pnevmatik in pripadajočega materiala. Prevzel bo še druge stvari. Toda vsa ta aktiva in vse druge »malenkosti« izključno ne morejo pokriti ogromnih pasiv zbankrotirane Avstro-Ogrske.

— Mirovni kongres ni sprejel Hendersona. »Vorwärts« poroča iz Versaja, da je najvišji ententni svet odklonil sprejem Hendersona kot predstavitelja mednarodnega mirovnega komiteja.

Anketa o agrarni reformi.

Beograd, 17. Danes ob 16. se je sestala v drugi beograjski gimnaziji anketa, ki jo je sklical minister za agrarno reformo dr. Poljak, da se posvetuje o zakonu za agrarno reformo. Na anketi, ki bo trajala nekoliko dni, se imajo izvesti ona vprašanja agrarne reforme, ki jih parlamentarna anketa še ni rešila. Namen ankete je, čuti mnenje interesov obeh strani, kako bi se rešitev agrarnega problema mogla izvesti čim pravičnejše in popolnejše. Na anketi je došlo veliko interesov iz vseh krajev naših dežel ter veliko število posestnikov in kmetov. Sejo je otvoril minister dr. Poljak, ki je naglašal, da so to pot prvokrat prišli interesi iz vseh dežel naše nove države k posvetovanju, da se rešijo važna vprašanja agrarne reforme. V svojem govoru je povdajal veliki zgodovinski pomen agrarne reforme v socialnem razvoju našega naroda. Agrarna reforma je le nadaljevanje gibanja iz leta 1848, ki je imelo za posledico le odkupljenje kmetov, ni pa rešilo veliko število drugih kmetijskih vprašanj. Kmetje so takrat dosegli samo osebno svobodo, gospodarsko pa so ostali odvisni tudi naprej od velikih posestnikov. Avstro-ogrska politika je tudi nadalje vzdrževala fevdalizem, sicer v drugi obliki, da nagradila svoje verne služabnike in da ohrani v bodočnosti v fevdalni gospodarski sluge svojega režima. Danes je zahteva časa, da se fevdalizem popolnoma odpravi, in sicer iz nastopnih razlogov: 1. To zahtevajo gospodarski interesi naroda, ker se s tem dvigne produkcija zemlje; 2. to je zahteva socialnih potreb, to zahteva naša narodna demokratska mentaliteta, katere jedro tvori v naši državi Srbija, to zahteva današnji duh časa v agrarnem delu. Ono zahteva tudi, da se ukine tudi ona posest, ki je nastala kapitalističnim putem. Ponovno naglašja, da hoče vlada prevzeti vso odgovornost za razvoj razmer v državi in da je treba s tem računati. Nato se je razvila takoj debata o posameznih vprašanjih, ki zahtevajo nujne rešitve.

Iz stranke.

Politična šola v Trbovljah odhaja v soboto.

Strokovno gibanje.

Shod usnarjev in mlinarjev v nedeljo ob 9. uri v društvenih prostorih.

Splošna železničarska organizacija za Jugoslavijo v Ljubljani skupina I. sklicuje 21. t. m. ob 19. uri v društvenih prostorih v Mahrovi hiši, Cesarja Jožefa trg, skupno sejo odbora vseh treh skupin s sledečim dnevnim redom: 1. Izvedba zapnisknega sistema; 2. Predavanje; 3. Raznoterosti. — Sodrugi odboriki se naproša, da se te seje gotovo v polnem številu udeležijo. — Predsedstvo.

Vestnik »Svobode«.

Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« v Zagorju, ustanovi v kratkem pevski odsek, zaenkrat samo moški zbor. Kdor ima veselje do petja, naj se zgleda osebno najkasneje do 1. julija t. l. v pisarni »Svobode« (v konzumnem društvu).

Zagorje. Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« otvori v nedeljo, dne 22. t. m. knjižnico. Knjige se bodo izdajale vsako nedeljo ob 8. do 10. ure dopoldne v prostorih konzumnega društva v Zagorju. Ker je še cela vrsta takih, ki so si knjige izposodili od podružnice Unije, se iste najuljudneje prosi, da nam knjige preložejo vrnemo. — Odbor Del. izobraževalnega društva »Svoboda« v Zagorju.

Država — podjetje?

Če se postavimo tudi mi na stališče, da je država samo veliko kapitalistično podjetje, kar se je čelo že nekaterikrat iz različnih dnevnikov, potem se ne smemo čuditi, če hoče to podjetje na vsak način obdržati, vspevati in prvcati na račun uslužbencev. To je metoda vsakega podjetja. Vsako podjetje izrabli priliko, ki se mu nudi, da poveča svoje dohodke in zmanjša izdatke, da si tako nakupi čim več blaga, oziroma metod, čim največ more.

In, če razdeljuje država svoje uslužbence v razrede in vrste, v uradnike višje in nižje, v poduradnike in slugo, se tudi temu ne smemo čuditi, ker tudi to nese precejšnje odhodke, tudi s tem deljenjem sele zasigura in poveča moč kapitala.

Delitev uslužbencev v razrede je namreč plod sile in moči kapitala; to ni morda namišljeni plod duševnih ali telesnih zmognosti posameznikov, ker je dokazana resnica, da se dobijo po uradih in raznih podjetjih ljudje brez nobene ali prav male šolske izobrazbe, ki prekašajo tako v teoriji, kakor v praksi precej onih s srednjo, ali celo z višjo šolsko izobrazbo. Pa, če bi tudi temu ne bilo tako, če bi se torej vsak z večjo šolsko izobrazbo mogel v resnici izkazati tudi z večjimi zmognostmi, bi bilo razredovanje kljub temu še vedno plod moči kapitala, ker je tudi šolska izobrazba nekaka domena ali privilegij kapitala prav tako, kakor še mnogo drugih, za navadnega zemljana nedosegljivih svetovnih dobrot in krasot.

Vse vemo namreč, kako je bilo doslej v naših šolah, posebno v srednjih. Zdi se mi, kakor bi imeli tam naravnost naročeno, koliko dijakov smejo izpustiti iz prvega razreda v drugega, iz drugega v tretjega itd. in koliko jih sme dokončati zadnji razred z maturi. Izstopati so morali seveda le oni revnejši slojevi, imovitejši so se spravili naprej s pomočjo protekcije in denarja.

Sama nadarjenost in pridnost je prišla le prav redko v poštev. Od slučaja do slučaja se je sicer priplazil tudi kak revnejši študent do univerze, toda ne s svojo nadarjenostjo in pridnostjo, ampak edino le po milosti najsibo to potem štipendije, milodarov imovitejših sorodnikov, rojakov, instrukcijskih podpor in drugih.

Mimogrede bodi omenjeno, da je zanimivo in poučno, kako ravno ti otroci sreče in milosti hitro pozabijo križev pot svoje dijaške dobe, bodo in revščino svojih roditeljev in onih slojev, katerim ti pripadajo, in katerim so pripadali še pred kratkim sami in stopijo takoj po dobi svoje »Kalvarije« med bojevnike za kapitalizem.

Zanimivo in poučno je, a čudno to ni, ker, kakor že omenjeno, je privedel tudi te do svoje »Olske gore« le kapitalizem, kakor pač druge prave Krezove otroke, čeprav samo potom milosti in miloščine. Za milost in miloščino pa moraš biti baje hvaležen. Se verjetneje je, da je kriva temu vzgoja, tendencijsna vzgoja kapitalistične družbe od prvega pričetka, do zadnjega vsučiliskega predavanja.

O prepotrebni reformi šol se je že razprajalo v tem listu, toda, dokler ima moč in vlado kapital, je vsako pisarjenje o tem bob ob ste-no; kapital bo slej kot prej služil le sebi in bo vporabljal pri tem poleg vseh drugih sredstev tudi šolo.

Vseeno temu se pa smemo čuditi, če vemo, da je država podjetje, naš delodajalec. Stvar izgleda v resnici tako in zdi se mi, da tako si jo predstavljajo tudi gotovi vodilni krogi.

Toda kako je vse to napačno! Taka država mora razpasti prej ali slej, ker vsako podjetje uspeva le, če je ustanovljeno za ljudstvo in zaradi ljudstva. Podjetje mora uravnati svoje obratovanje po željah, zahtevah in potrebah ljudstva, svojih odjemalcev, ne pa narobe zahtevati, da ljudstvo kupuje in vporablja izdelke, katerih ne more ali ne rabi, ali kateri so mu celo v škodo. Vsako podjetje uspeva in prvcati le, če ima složne in zadovoljne uslužbenke, ker le taki so zmogni dati podjetju moč življenja in obstoja. Vsega tega v naši raniki, krušni Avstriji ni bilo, zato je razpadla in vsega do danes v naši novi Jugoslaviji tudi še ni.

Zahteve in potrebe ljudstva so danes take, da jim ni mogoče ustreči s takim podjetjem, kot ga Jugoslavija sedaj predstavlja. Država mora biti res domovina vseh svojih članov, ki jo bodo složni in zadovoljni vzdrževali s svojim delom in ji s tem pomagali do blagostanja.

I. B.

Osemurni delavnik.

»Arbeiterschutz«, tednik za socialno zakonodajo in glasilo državne zveze bolniških blagatel v Avstriji, prinaša izpod peresa J. Broda članek o osemurnem delavniku, iz katerega povzamemo:

Cesar niso mogli izvelevati organizacije v težkih, desetletja trajajočih bojih, to se je izvedlo v par mesecih. Osemurni delavnik je bil vpeljan v celi vrsti držav starega in novega sveta. V državah pa, kjer se to še ni zgodilo, bodo vlade v naj-

krajšem času primorane, storiti isto, če bodo hotele, da jih ne prehitijo dogodki sami. Doslej so vpeliale osemurni delavnik samo poražene države (z malo izjemo par strok v ententnih državah).

Zmagovalci pa upajo še vedno, da bodo mogli to socialno-higienično tako potrebno vpeljavo odstraniti z dnevnega reda. Vendar se čujejo v zadnjem času glasovi, da se v Franciji in Angliji resneje pripravljajo na to, da se potem zakona vpelje osemurni delavnik. Tako je n. pr. francoska zbornica poslancev 19. aprila t. l. enoglasno sprejela zakon o osemurnem delavniku. 25. aprila je ta zakon sprejel tudi francoski senat. V Italiji je bil s 1. majem vpeljan osemurni delavnik v strojni industriji, v železarski industriji se ga namerava vpeljati s 1. julijem. Po poročilih časnikov se tudi v svilni industriji vpelje 48-urni delovni teden. V Angliji je v parlamentu podala vlada izjavo, da v najkrajšem času predloži zakonsko predlogo o osemurnem delavniku in da podvzame korake za določitev najnižjih delavskih plač v industriji. Za železničarje obstoja osemurni delavnik že od 1. februarja 1919. V sled obstoječega obremenjenja železnice radi demobilizacije se ni moglo na vseh progah znižati delovni čas na osem ur; vsekakor pa obstoja naredba, da se na takih progah za več kot osemurno delo plača posebne ure. Izvedba enakih norm na vseh progah bo toliko lažja, ker železnice ne preidejo (po izjavi vlade) več v last privatnikov, ki so uslužbenstvo zelo šikanirali in izžemali.

Vprašanje je, kaj bodo napravili Francozi v saarski kotlini. Takoj, ko so zasedli to ozemlje, so odpravili naredbo glede osemurnega delavnika. Tudi rudarji so brezuspešno protestirali radi poslabšanja delovnih pogojev pod francosko nadoblastjo. Poveljnik francoskih okupacijskih čet je utemeljeval to poslabšanje s pomanjkanjem premoga, ki vlada tako v Franciji kot v Nemčiji, in s tem, da morajo rudarji v Franciji delati 10 ur dnevno. (Pač slabo izpričevalo za »napredno« Francijo. Op. prev.). Na ugovor, da je v krajih saarske kotline bil že preje uveden osemurni delavnik, je odvrnil, da ga to ne briga, in da bodo Francozi to odredbo sistrali. Kot vse kaže, Francozi nimajo namena. Nemčijo tudi na socialno-političnem polju premagati, temveč se pokazati napram proletariatu kot pravi zaščitniki kapitalizma.

Izmed novonastalih držav so vpeljale osemurni delavnik: Česloslovaška republika, Jugoslavija in po novejših poročilih tudi Poljska. Rusija, prva republika, nastala vsled svetovne vojne, je tudi prva vpeljala osemurni delavnik, enako Ogrska. Da pa Grčija in Rumunija nič kaj ne hitita z vpeljavo osemurnega delavnika, je samocsebi razumljivo, kajti obe državi sta danes mnogo preveč zaposleni s svojimi »velikanskimi« »zmagami«, da bi mogli misliti na tako »malenkostno« socialno-higienično prenosno.

Na Danskem se po izjavi delavskega ministra vpelje osemurni delavnik v najkrajšem času na železnih državah se je tekstilnim delavcem posrečilo, da so izvelevali osemurni delavnik.

Delodajalci so se vedno z vsemi močmi upirali vpeljavi osemurnega delavnika. Izražali so tudi pomisleke, da bo vsled skrajšanja delovnega časa trpeča produkcija. Seveda je ta ugovor na prvi pogled vsakomur dostopen in »drži« pri večini delavskih nasprotnikov. Resnica je tudi, da podjetniki ravno sedaj z vsemi silami rujejo proti uvedbi osemurnega delavnika in pokazujejo pri tem na pasivnost (!) svojih podjetij. Kdo naj jim verjame? Vpeljava osemurnega delavnika pač ni vzrok propadanja podjetij in padanju produkcije, ampak v polni meri obnemoglost delavcev vsled nezadostne prehrane za časa svetovne vojne. K temu pride še pomanjkanje surovin, visoka carina (v Sloveniji) itd. Če se ozremo nazaj v predvojno dobo, vidimo, da se je z vpeljavo osemurnega delavnika produkcija v obratih ni znižala, temveč v mnogih slučajih celo zvišala. Produkcija zmognost delavca ni odvisna samo od dolgega delovnega časa, temveč tudi od njegove telesne in duševne čistosti. Če bi bilo tako, potem bi moral ruski delavec (ki je imel pred vojno najdaljši delovni čas), temu primerno mnogo več producirati kot njegov angleški ali nemški sodrug. Vemo pa, da je bilo ravno nasprotno resnica.

Za vpeljavo osemurnega delavnika se je izjavilo nebroj učencikov

in socialnih politikov. Tudi med podjetniki so se dobile »bele vrtnice«, ki so zagovarjale to uvedbo. Tako je n. pr. angleški veleindustrialec Mundella, ki je v svojih tovarnah v Angliji in Šahki vpeljal osemurni delavnik, z vsem poudarkom izjavil: »Predolg delovni čas je eno sredstvo, ki nas varuje pred konkurenco tujih narodov.« — Inženir Fromont, ravnatelj neke belgijske tovarne, je napisal glede vpeljave osemurnega delavnika knjigo, obsegajočo 100 strani, pod naslovom: »Osemurni delavnik v kemični industriji«. Tam naveda s številnimi uspehi in zvišanje produkcije kljub vpeljavi osemurnega delavnika.

Pri današnjih razmerah si moremo daljši delovni čas jedva misliti. Skoro petletna vojna je razkrajajoče vplivala ne samo na telo, temveč tudi na duševno razpoloženje. Toda tudi pred vojno je bila vpeljava osemurnega delavnika socialna potreba. Kdor je kdaj delal v tovarni, ta pač dobro ve, kako utrjeni zapuščajo delavci tovarno. Jedva čakajo, da morejo leči in se počiti; veseli so, če spravijo utrjene ude zopet v ravnotežje. Ni se bati inozemske konkurence, če vpeljemo osemurni delavnik, kajti boljbolj se bliža čas, ko bo ta povsem svetu izveden. In končno bodimo veseli, če delavci hočejo delati osem ur. V tem času naj delajo z veseljem in svet se zopet spravi v pravi tir. Le delo nas bo rešilo. Mnogo govornikov danes o socializaciji in socializmu. Socialist se spozna po tem, da misli na skupnost, ne samo na sebe; socialen se pravi družaben; socializem je nauk, po katerem naj se človeška družba metodično organizira. Socialistično misleč delavec mora vedno misliti na to, da s svojim delom služi celoti in s tem socialno deluje. Tudi osemurni delavnik ima socialni namen, namreč: Čuvati moči delavca, da more več in dalje časa koristiti človeški družbi.

Kultura.

Dve enodejanki. Gledališka sezona se bliža koncu. To se ne očituje samo pri občinstvu, ki še dokaj mnogoštevilno poseđa predstave, marveč v še večji meri pri igralcih. Tako slabo naštudirane in površno igrane kot je bila predstava »Listnica«, te duhovite, s pristnim francoskim poprom začimene socialne satire pokojnega Misbeau-a, že lep čas nismo videli na našem odru. Igralci so se kar kosali med sabo, da bi temeljiteje zabrisali finega duha te justične komedije. G. Danilo je briljiral v neznanju svoje uloge, Jean Guenille (g. Ločnik) je bil, ah, tako šibek in začetniški v igranju in doživljanju, tista dva stražnika pa sta bila, da bog pomagaj! Saj komedija ni farsa in gledišče ni varijete! Edina, ki se je vzdržala na približni višini, je bila gđc. V. Danilova v uloci Flore in pa g. Novak v primerni kreaciji kanclista. — V istem miljeu se vrši Courtelinov »Neizprosní stražnik«. V tej ulogi se je g. Danilo že bolj postavil; kajti govori tu ni bilo treba skoro nič, marcijalski brki in maska pa so imponirali. Ne čisto brezbarvno ulogo komisarjevo je čisto brezbarvno napravil g. Gregorin. V ulogi barona Lazade je pri zopet nastopil g. Šest, vrnivši se iz Rusije. Po tej ulogi, dasi mestoma pretirano narejeni in premalo doživljeni, igrani vendar z rutino in inteligenco, ne moremo še presoditi umetniških kvalitete tega igralca. To bomo storili pozneje. F. A.

Gospodarstvo.

O čekovnem prometu. Poleg blagajniških čekov imamo tudi imenske čeke. Na blagajniških čekih ni navedena oseba, ki naj prejme plačilo. Kdorkoli prinese v blagajno čekovnega urada pravilno izpolnjen blagajniški ček, prejme znesek, ki je naveden na tem čeku. Na imenskem čeku je pa tista oseba, ki naj prejme znesek, z imenom navedena. Kako se ravna z imenskimi čekovi, je danes skoro že vsakemu znano. Imenski ček izpolnimo in ga pošljemo poštenu čekovnemu uradu v Ljubljani. Pri tem moramo paziti, da je naslov osebe, ki naj prejme znesek, jasno in natančno naveden. Še tem je naša naloga opravljena. Vse drugo napravi čekovni urad sam. Ako je dotičnik, ki naj prejme denar, tudi udeležen pri čekovnem prometu, pripíše čekovni urad ta znesek na kratko njegovemu računu. Če pa ni udeležen, mu pošlje čekovni urad denar po pošti. Na kak način mu pošlje denar, to zavisi od tega, kje stane tisti, ki naj prejme nakazani znesek. Če stane v Sloveniji, mu poš-

Iz čekovni urad denar po čekovni nakaznici. Ta nakaznica je poštna prosta in se dostavi ravno tako, kakor navadna nakaznica. Če pa stane izven Slovenije, mu pošlje čekovni urad denar po poštni nakaznici, z denarnim pismom ali pa tudi z brzojavno pošto nakaznico. Da ve čekovni urad, kako naj pošlje nakazni znesek, naj lastnik čekovnega računa napiše na ček opombo: »Za izdajo poštne nakaznice za A. B. v C.« ali »Za odpravo vrednostnega pisma za A. B. v C.« ali pa: »Za odpravo brzojavne poštne nakaznice za A. B. v C.« — Razen blagajniških in imenskih čekov imamo tudi skupne čeke. Ta vrsta čekov je pri nas še malo znana, da si se v navadnem prometu zelo pogosto rabijo. Do sedaj so se jih posluževali navadno le uradi. Urad je moral n. pr. izplačati prvega svojim dvajsetim ali tridesetim uslužbencem mesečno plačo. Namesto, da bi izgubil en uradnik cel dan s tem, da bi hodil od uslužbenca do uslužbenca in jim razdeljeval plačo, napiše urad en sam ček za vsoto, ki je tako velika kakor plače vseh uslužbencev pri tem uradu skupaj. Čeku priloži seznam, v katerem so navedeni posamezni uslužbenci po imenu in bivališču in koliko plače prejme vsak izmed njih. Tiskovina za seznam se dobi pri čekovnem uradu. Vsota na tem seznamu je seveda enaka vsoti, ki je navedena na čeku. Seznam mora biti ravno tako podpisan kakor ček. Dolžni urad pošlje ček in seznam skupaj čekovnemu uradu in s tem je izvršeno vse njegovo delo. Vse ostalo

pa izvrši čekovni urad sam. Ta namreč odpiše vsoto, ki je navedena na čeku, od imovine dotičnega urada ter pošlje posameznim uslužbencem po poštni prosti čekovni nakaznici zneske, kakor jih je navedel urad v seznamu. — Do sedaj so se skupnih čekov posluževali skoro samo uradi. Ker pa pride vsak človek večkrat do tega, da mora naenkrat poslati petim, šestim ali še več osebam denar, je dobro, da se tudi občinstvo seznani s to vrsto čekov. Če uporabljata skupne čeke, prihrani precej na času in na denarju. Tiskovine za seznam se dobe, kakor že povedano, vedno na čekovnem uradu v Ljubljani.

Aprovizacija.

Amerikanska akcija za otroke do 14. leta. Novih prijav za otroke do 6. leta mestna aprovizacija več ne sprejema ne za Ljubljano in ne za Vič in Moste, ker je vpisanih že toliko otrok, kolikor je blaga na razpolago. Za to akcijo se je po listih že toliko pisalo in pozivljalo, da bi se vsako teden 14 dni, odkar se vrši vpisovanje (od 27. maja do 11. junija), lahko zgledal. Kdor pa se niti toliko ne pobruga, da bi se teden 14 dni zgledal, ga tudi aprovizacija ne bode prišla klicati na dom. Na štev. 1200 do 1600 rdečih izkaznic se bo delilo blago po sledečem redu: št. 1200 do 1500 dne 24. junija od 8. do 11. ure dopoldne, št. 1501 do 1700 dne 24. junija od 2. do 5. ure popoldne.

Najnovejša poročila.

Belgija priznala državo SHS.

LDU. Belgrad, 18. Belgijski minister za zunanja dela je izročil dne 13. t. m. našemu poslaniku v Parizu noto, s katero vlada kraljevine Belgije priznava kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Pogreb žrtve na Dunaju.

LDU. Dunaj, 19. (ČTU.) V petek bo pogreb 17 žrtve komunističnega puča. Delavski svet je prevzel ureditev pogreba. Izpoved se bo pominjal po Ringu. Na pokopališču ne smejo biti govori in ne velikega zbiranja ljudi. Varnostno službo bo vršila ljudska bramba brez orožja. Dovoljene so le rdeče zastave brez napisov. Letaki se ne smejo razdeljevati. Prepovedana je tudi vsaka stavka v znak sožalja. Delavski svet pozivlja ljudstvo, naj bo mirno. Edinole komunisti agitirajo za splošno stavko.

Komunistična agitacija na Dunaju.

LDU. Dunaj, 19. (ČTU.) Komunistična stranka nadaljuje agitacije. 41. bataljon ljudske brambe je popolnoma komunističen, trije drugi bataljoni pa imajo boljševiško večino. Njihov glavni stan je v Alserstrasse št. 69, kjer so na strehi postavljene strojnice. Tudi Rossauerkaserne in vojašnice komunistični bataljonov so utrjene. Oboroženi rdeči gardisti razdeljujejo po cestah podžigujoče letake. V hiši Biberstrasse 2 so našli komunistično zalogo orožja.

Kriza v češkem kabinetu.

LDU. Praga, 19. (ČTU.) Listi poročajo, da se je ministrski predsednik dr. Kramář baje pridružil demisijskim ministrom dr. Rašina in dr. Stránskega ter da je v kratkem pričakovati rekonstrukcijo kabineta.

Nota Čehoslovaške Belu Kunu.

LDU. Praga, 17. (ČTU.) Čehoslovaška vlada je poslala dne 16. t. m. komisariju za zunanje stvari Belu Kunu nastopno noto: Vašo na predsednika naše republike naslovljeno brzojavko smo danes prejeli. Z vednostjo predsednikovo naznanjamo, da so takoj, ko je dospela nota od predsednika Clemenceauja, naše čete dobile povelje, upoštevati želje mirovne konference; madžarske čete pa so še potem in prav posebno 15. t. m. z vso silo napadale naše pozicije zapadno Levic (Lewenz) in zavrnili tudi našega parlamentarja.

Kljub temu želimo čimprej končati krvoprelitje in izjavljamo, da ustavljamo naše čete takoj vse sovražnosti, kakor hitro se bodo vaše čete pokorile ententnim zahtevam. Zaenkrat vam pošiljamo tisedniško odgovora, ki smo ga dobili od predsednika Clemenceauja.

Poljaki vdrl v Vzhodno Galicijo.

LDU. Nauen, 16. (Brezlično.) Rusinska »Gazeta Lvovskaja« javlja: Poljska armada je vdrla v Vzhodno Galicijo. Oblasti so začele vojno proti ukrajinskim Judom. Ustanovile so povsodi vojna sodišča in uvedle kazenske ekspedicije. Po vaseh trumoma zapirajo ukrajinske inteligente in jih mnogo brez preiskave postrele. Vse ukrajinske liste so ustavili in poštne uslužbence zaprli.

Müller in Wels, načelnika socialno-demokratske stranke.

LDU. Weimar, 14. (DunkU. — Zakasnelo.) Na socialno-demokratskem taboru sta bila izvoljena za načelnika stranke Hermann Müller (Breslau) in Otto Wels (Berlin), za blagajničarja Bartels in Braun. V načelstvo so bili nadalje izvoljeni: Scheidemann, Molkenbühr, Pfannkuch, Heinrich, Schulz, gospa Jucharz, Adolf Richter, Otto Frank in gospa Rynick. Koncem zborovanja sta poročala dr. Simzheim in Cohon (Reuss) o načinu, kako bi šlo sprejeti v ustavo sistem sovjetov. Tabor se v nedeljo nadaljuje; tudi konferenca socialističnih žen je napovedana za nedeljo popoldne.

Brockdorff v Weimarju.

LDU. Weimar, 20. (ČTU.) Grof Brockdorff-Rantzau je došel v Weimar in se je udeležil seje ministrskega sveta. Ministrski svet pa se ni mogel zediniti. Vsled izvanrednega nesoglasja svet ni napravil nobenih sklepov. Najbrže bodo zaprosili za podaljšanje roka. Grof Brockdorff-Rantzau in vsi člani mirovne delegacije so proti podpisu miru, ravno tako tudi Scheidemann in Ebert, ki hočejo rajši demisionirati kot podpisati. Nemara se bo sestavila nova vlada z Erzbergerjem, Noskejem ali Müllerjem na čelu. Neodvisni socialisti so izdali proglas, kjer odklanjajo vsako odgovornost za posledice, ako se mir ne podpiše ter zahtevajo v zupanju na zmago proletarskih idealov takojšnji podpis mirovne pogodbe.

Orlando podal kralju ostavko celokupnega kabineta.

LDU. Dunaj, 17. (ČTU.) »Wiener Mittagspost« javlja iz Rima: Ministrski predsednik Orlando je podal kralju demisijsko kabineta. Kralj je opozarjal na nerazjasnjeni položaj in na težkoče pri sestavi novega kabineta, Orlando bo dal v zbornici na glasovanje, ali naj kabinet ostane.

Izdajatelj: Josip Petejan.
Odgovorni urednik: Rudolf Golout.
Tisk »Učita tiskarne« v Ljubljani.
Št. 9734.

Razglas.

V zmislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano naznaja podpisani mestni magistrat, da so proračuni mestne občine za čas od 1. julija 1919. do 30. junija 1921. in sicer:

1. mestnega zaklada,
2. ubožnega zaklada,
3. zaklada meščanske imovine,
4. ustanovnega zaklada,
5. mestne pehotne vojašnice,
6. mestne klavnice,
7. mestnega vodovoda,
8. amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila,
9. mestne elektrarne,
10. mestne plinarne,
11. mestnega pogrebnege zavoda
12. mestne zastavljavnice in
13. mestne priprege,

dogotovljeni ter so občanom štirnajst dni, t. j. od 18. junija do 1. julija 1919 v prostorih mestnega kongovodstva na vpogled.

O ugovorih, ki bi bili glede proračunov pravočasno prijavljeni, bo razsojal občinski svet.

Mestni magistrat ljubljanski.

dne 16. junija 1919.

Razglas.

Pri rudniku Brezno - Hudajama trboveljske premogokopne družbe se razpisuje sledeča mesta za takojšnji nastop:

1. enega rudniškega luženirja z dovršeno rudarsko visoko šolo in državno skušnjo;
2. enega jamomerskega poduradnika z rudarsko šolsko izobrazbo, znanjem vseh zadevnih na in podzemnih merskih del ter leporisanjem;
3. enega računskega poduradnika z dopadljivo pisavo in znanjem vsega materialnega in meznega računstva;
4. treh jamskih paznikov z rudniško šolsko izobrazbo.

Samo prosilci, kateri odgovarjajo pogojem, imajo prakso, so slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi zmožni, naj pošljejo svoje, lastnoročno pisane prošnje s priložitvijo prepisov spricheval — kateri se ne vrnejo — ter z navedbo domovinstva in kedaj morejo službo nastopiti, ter z zahtevo plače, in sicer: za 1. na trboveljsko premogokopno družbo reprezentanco v Ljubljani, za 2.—4. na rudniško vodstvo Brezovo-Hudajama trboveljske premogokopne družbe v Laskem (Spodnje Štajersko).

Vabilo

na
redni občni zbor
občnega konzum. društva v Zagorju
(vpisana zadruga z omejenim poroštvom)

ki se bo vršil

dne 6. julija 1919. ob 2. uri popoldne v poslojpu Občn. konz. društva.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo za 1918.
3. Poročilo nadzornišva.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Volitev treh nadzornikov in enega namesnika.
6. Volitev predstojništva.
7. Interpelacije in vprašanja.

Vstop dovoljen samo članom.

Nadzorništvo.

BARVA vsakovrstno blago pere domače perilo (pošilja po isto na dom) Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.	Kemično tovarna JOS. REICH	CISTI obleke svetlolika ovratnice, zapestnice in srajce Podružnica: Selenburgova ul. 3.
--	--	--

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1^a referencami. **Import in export**
FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejeno zavezo. —

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1¹/₂ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

— Delniška glavica —
K 15.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica razredne loterije.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fond i okrogio
K 4.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —